

Sygn. akt I Ca 271/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 lipca 2016 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący SSO Iwona Podwójniak

Sędziowie SSO Elżbieta Zalewska-Statuch

SSR del. Ewa Grzybowska

Protokolant sekretarz sądowy Elwira Kosieniak

po rozpoznaniu w dniu 20 lipca 2016 roku w Sieradzu

na rozprawie sprawy

z powództwa B. (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w G.

przeciwko T. P.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Wieluniu

z dnia 23 marca 2016 roku, sygnatura akt I C 800/13

oddala apelację.

Sygn. akt I Ca 271/16

UZASADNIENIE

B. (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w G. wystąpił w dniu 22 maja 2013 roku przeciwko T. P. o zapłatę kwoty 16 774,37 zł z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, domagając się również zasądzenia kosztów postępowania.

W uzasadnieniu żądania powód podniósł, iż dochodzi wierzytelności z tytułu umowy pożyczki zawartej przez pozwanego z (...) S.A., którą nabył na podstawie umowy przelewu wierzytelności.

Pozwany T. P. kwestionował roszczenie co do zasady i co do wysokości. Na rozprawie w dniu 16 marca 2016 roku podniósł zarzut przedawnienia roszczenia.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 23 marca 2016 roku Sąd Rejonowy w Wieluniu powództwo oddalił.

Rozstrzygnięcie zapadło po następujących ustaleniach i wnioskach.

T. P. zawarł w dniu 3 marca 2008 roku z (...) S.A. z siedzibą w P. Oddział w Polsce z siedzibą w W. umowę kredytu odnawialnego z przyznanym limitem kredytowym w kwocie 8 000,00 zł. W ramach pierwszej wypłaty pozwany otrzymał kwotę 6 500,00 zł, której spłata nastąpić miała w 24 ratach.

Pozwany częściowo spłacił zadłużenie wynikające z zawartej z (...) S.A. umowy.

W dniu 25 listopada 2009 roku (...) S.A. wystawił bankowy tytuł egzekucyjny stwierdzający zadłużenie pozwanego z tytułu umowy kredytu numer z dnia 3 marca 2008 roku na kwotę 11 605,17 zł obejmującą kapitał 9 541,09 zł, odsetki umowne i karne 1 423,92 zł, opłaty 424,62 zł i prowizje 215,54 zł wraz z dalszymi odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 26 listopada 2009 roku od kwoty kapitału.

W dniu 22 grudnia 2009 roku (...) S.A. wystąpił o nadanie bankowemu tytułowi egzekucyjnemu wystawionemu przeciwko T. P. klauzuli wykonalności.

Postanowieniem z dnia 4 stycznia 2010 roku Sąd Rejonowy w Wieluniu nadał bankowemu tytułowi egzekucyjnemu wystawionemu przez (...) S.A. przeciwko T. P. klauzulę wykonalności.

Na podstawie tytułu wykonawczego – bankowego tytułu egzekucyjnego zaopatrzonego w klauzulę wykonalności komornik sądowy przy Sądzie Rejonowym w Wieluniu J. S. prowadził na wniosek (...) S.A., złożony w dniu 23 czerwca 2010 roku, postępowanie egzekucyjne przeciwko T. P., zakończone postanowieniem z dnia 12 września 2011 roku o umorzeniu postępowania z uwagi na bezskuteczność egzekucji.

W dniu 27 kwietnia 2012 roku powód zawarł z (...) S.A. umowę przelewu wierzytelności przysługującej wobec T. P..

W dniu 21 maja 2013 roku powód wystawił wyciąg z ksiąg rachunkowych funduszu wskazując, iż na dzień 21 maja 2013 roku posiada wobec pozwanego T. P. wymagalną należność w kwocie 16 774,37 zł, na którą składa się kapitał w kwocie 9 541,09 zł, odsetki w kwocie 6 593,12 zł i koszty w kwocie 640,16 zł.

Mając powyższe na uwadze sąd rejonowy wskazał, że stosownie do treści art. 117 § 1 i 2 k.c., z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych, roszczenia majątkowe ulegają przedawnieniu. Po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia, chyba że zrzeka się korzystania z zarzutu przedawnienia. Jednakże zrzeczenie się zarzutu przedawnienia przed upływem terminu jest nieważne. Zgodnie z art. 118 k.c., jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi lat dziesięć, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - trzy lata. Stosownie do treści art. 120 § 1 zdanie pierwsze k. c. bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne.

Roszczenie powoda wynikające z umowy o kredyt odnawialny zawartej z pierwotnym wierzycielem jest roszczeniem związanym z prowadzeniem działalności gospodarczej, którego termin przedawnienia wynosi 3 lata.

Stosownie do treści art. 123 k.c. bieg przedawnienia przerywa się przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia, przez uznanie roszczenia przez osobę, przeciwko której roszczenie przysługuje oraz poprzez wszczęcie mediacji.

Po każdym przerwaniu przedawnienia, stosownie do treści art. 124 § 1 k.c. przedawnienie biegnie na nowo.

Złożenie wniosku egzekucyjnego przerywa bieg terminu przedawnienia, a po umorzeniu postępowania egzekucyjnego bieg terminu przedawnienia roszczenia rozpoczyna się na nowo, za wyjątkiem jednak umorzenia postępowania egzekucyjnego z mocy samego prawa na skutek bezczynności wierzyciela na podstawie art. 823 k.p.c., jak również

w sytuacji umorzenia postępowania egzekucyjnego na wniosek wierzyciela, który w toku egzekucji dokonał przelewu egzekwowanej należności.

W powołaniu na stanowisko Sądu Najwyższego zawarte w wyroku z dnia 19 listopada 2014 roku w sprawie II CSK 196114 (publ. LEX 1622306) do przerwania biegu przedawnienia nie wystarczy identyczność wierzytelności, niezbędna jest identyczność osób, na rzecz których i przeciwko którym dana czynność, obiektywnie zdolna do przerwania przedawnienia, została dokonana.

Po umorzeniu postępowania egzekucyjnego przedawnienie rozpoczęłoby bieg na nowo, jednak w tych samych granicach podmiotowych wynikających z tytułu wykonawczego, co wynika z istoty przedawnienia. Sąd Najwyższy w cytowanym wyroku wyraził pogląd, iż brak jest podstaw do twierdzenia, że skutek rozpoczęcia biegu przedawnienia na nowo po umorzeniu postępowania egzekucyjnego może odnosić się do sytuacji, gdy uprawnionym do wszczęcia ponownej egzekucji jest już inny niż wymieniony w pierwotnym tytule wykonawczym wierzyciel. W uzasadnieniu wyroku Sąd Najwyższy podniósł, iż przerwanie przedawnienia następuje co do zasady tylko pomiędzy stronami postępowania, o ile z istoty łączącego je stosunku prawnego wynika, że są materialnie zobowiązane albo uprawnione. Przedawnienie jest instytucją prawa materialnego, a nie procesowego mimo, że do przerwania biegu przedawnienia dochodzi przez czynności procesowe. Przerwanie biegu przedawnienia następuje wobec tego w podmiotowych i przedmiotowych granicach czynności podjętej przez wierzyciela i dotyczy tego roszczenia, które jest zabezpieczone, dochodzone, ustalane lub egzekwowane. Jest skuteczne przeciwko osobie, wobec której kieruje się czynności i z korzyścią na rzecz osoby dokonującej czynności. Bieg przedawnienia przerywa wniosek wierzyciela o nadanie tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności. Wniosek o wszczęcie egzekucji wywoła skutek w postaci przerwy biegu przedawnienia roszczenia stwierdzonego tytułem wykonawczym jednak o tyle, o ile będzie pochodził od wierzyciela, którego osobę wskazuje tytuł egzekucyjny i na rzecz którego temu tytułowi nadana została klauzula wykonalności. Sąd Najwyższy stwierdził dalej, iż art. 192 pkt 3 k.p.c. stanowiący, iż z chwilą doręczenia pozwu zbycie rzeczy lub prawa objętych sporem nie wpływa na dalszy bieg sprawy, nie ma zastosowania w postępowaniu egzekucyjnym. Cel postępowania rozpoznawczego jest bowiem zrealizowany wraz z wydaniem wyroku, a jego prawomocność rozciąga się na nabywcę rzeczy lub prawa. Inny natomiast jest cel postępowania egzekucyjnego, które zmierza do zaspokojenia osoby materialnie uprawnionej wskazanej w tytule egzekucyjnym. W postępowaniu egzekucyjnym wykluczone są przekształcenia podmiotowe, a następstwo prawne zaistniałe po wszczęciu egzekucji wymaga nadania klauzuli wykonalności w trybie art. 788 k.p.c. Nabywca wierzytelności niebędący bankiem powinien uzyskać sądowy tytuł egzekucyjny, a następnie klauzulę wykonalności, bowiem nadanie bankowemu tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności na rzecz nabywcy wierzytelności niebędącego bankiem jest niedopuszczalne. Prawo stwierdzone w tytule egzekucyjnym z racji następstwa prawnego wygasa wskutek przejścia na inny podmiot; wygasa tym samym prawo prowadzenia postępowania egzekucyjnego przez pierwotnego wierzyciela.

W konkluzji Sąd Najwyższy stwierdził, iż skutki wiążące się z prowadzeniem postępowania egzekucyjnego odnoszą się do występujących w nim podmiotów i tytułu wykonawczego, na podstawie którego egzekucja była prowadzona. Po umorzeniu postępowania egzekucyjnego przedawnienie rozpoczęłoby bieg na nowo, jednak w tych samych granicach podmiotowych wynikających z tytułu wykonawczego. Brak jest podstaw do przyjęcia, iż skutek rozpoczęcia biegu przedawnienia na nowo po umorzeniu postępowania egzekucyjnego może odnosić się do sytuacji, gdy uprawnionym do wszczęcia ponownej egzekucji jest już inny niż wymieniony w pierwotnym tytule wykonawczym wierzyciel.

Mając na uwadze powyższe rozważania, sąd pierwszej instancji wskazał, że złożenie przez (...) S.A. wniosku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego w sprawie Km 1302/10 przeciwko T. P. nie skutkowało przerwaniem biegu terminu przedawnienia z korzyścią dla powoda – nabywcy wierzytelności. W niniejszej sprawie bieg trzyletniego terminu przedawnienia przerwany został przez wniosek (...) S.A. o nadanie bankowemu tytułowi egzekucyjnemu z dnia 25 listopada 2009 roku klauzuli wykonalności, rozpoczął się na nowo z chwilą wydania postanowienia w dniu 4 stycznia 2010 roku o nadaniu klauzuli wykonalności w sprawie I Co 2257/09 i zakończył w dniu 4 stycznia 2013 roku. Pozew w niniejszej sprawie wniesiony został w dniu 22 maja 2013 roku po upływie terminu przedawnienia. Zarzut

przedawnienia roszczenia podniesiony przez pozwanego należy uznać wobec tego za uzasadniony i dlatego powództwo podlegało oddaleniu.

Apelację złożył powód.

Zaskarżył wyrok w całości.

Zarzucił naruszenie art. 123 § 1 pkt 1 k.c. w zw. z art. 124 § 1 i 2 k.c. poprzez błędną wykładnię tego przepisu polegającą na uznaniu przez Sąd, że nabywca wierzytelności nie jest uprawniony do skorzystania z dobrodziejstwa w postaci przerwania biegu przedawnienia, które nastąpiło na skutek czynności podjętych przez bank, co w konsekwencji doprowadziło do uznania przez Sąd dochodzonej pozwem wierzytelności na przedawnioną i błędnego zastosowania art. 117 § 2 k.c.;

Podnosząc powyższe wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i orzeczenie zgodnie z żądaniem pozwu oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm prawem przepisanych za pierwszą i drugą instancję, względnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji i pozostawienie temu sądowi orzeczenia o kosztach postępowania za obie instancje.

W uzasadnieniu skarżący podniósł, że zaskarżony wyrok jest błędny, został wydany z obrazą przepisów prawa materialnego.

Wskazał, że przedawnienie jest instytucją materialnie związaną z roszczeniem, niezależną od osoby uprawnionego, tym samym wszystkie zdarzenia, które skutkowały przerwaniem biegu terminu przedawnienia na rzecz banku winny odnieść skutek również wobec nowego wierzyciela.

Dalej wskazał, że co do zasady skutek przelewu wierzytelności dochodzi tylko do zmiany osoby, względem której dłużnik jest zobowiązany, natomiast nie następuje wówczas zmiana ani przedmiotu, ani też podstawy prawnej świadczenia, a więc dokonana czynność prawna nie wpływa zasadniczo na kształt prawny wierzytelności, zmienia się jedynie uprawniony do żądania świadczenia. Pomimo cesji wierzytelności sytuacja prawna dłużnika pozostaje niezmienną i przysługuje mu wobec cesjonariusza zarzut przedawnienia na takich samych warunkach, jakie służyłyby mu względem poprzedniego wierzyciela.

Skarżący wskazał, że nie można zgodzić się z sądem pierwszej instancji w zakresie twierdzenia, że co do zasady czynności wierzyciela wymienione w art. 123 § 1 pkt 1 k.c. powodują przerwanie biegu przedawnienia tylko wobec tego właśnie wierzyciela. Stanowisko takie sprzeczne jest z tym, że skutkiem przelewu jest nabycie wierzytelności w dotychczasowym kształcie, a sytuacja prawna dłużnika pozostaje w zasadzie niezmienną.

(...) Bank S.A. zbywając w dniu 27 kwietnia 2012 roku przedmiotową wierzytelność przeniósł na nabywcę wierzytelność z takim terminem przedawnienia, jaki przysługiwał bankowi w stosunku do osoby dłużnika.

Wreszcie apelujący podniósł, że próby wykładni przepisu art. 123 § 1 pkt 1 k.c. w sposób prezentowany przez pozwanego prowadzi do rażącego pokrzywdzenia sytuacji prawnej i gospodarczej wierzycieli wtórnych, którzy nabywając wierzytelności bankowe kalkulowali cenę tych wierzytelności w zależności od tego czy wierzytelności te były przedawnione czy też nie.

Sąd Okręgowy zważył:

Apelacja nie jest uzasadniona i jako taka podlega oddaleniu.

Istota zaskarżenia sprowadza się do zakwestionowania dokonanej przez sąd pierwszej instancji wykładni przepisu art. 123 § 1 pkt 1 k.c. w kontekście instytucji przelewu wierzytelności. Mianowicie, skarżący kwestionuje stanowisko, że skutki przerwy biegu przedawnienia wynikającej z wszczęcia postępowania egzekucyjnego odnoszą się jedynie

do stron stosunku cywilnoprawnego wskazanych w tytule wykonawczym stanowiącym podstawę egzekucji. Źródłem zarzutu apelującego jest wskazanie, że przedawnienie jest instytucją prawa materialnego związaną z roszczeniem, a skutkiem przelewu jest wyłącznie zmiana osoby wierzyciela.

Odnosząc się do powyższego wskazać należy co następuje.

Oczywistym jest, że w wyniku przelewu wierzytelności następuje zmiana podmiotu uprawnionego do tejże. Podnieść również należy, że przeniesienie wierzytelności odbywa się bez udziału dłużnika, tj. do takiego przeniesienia nie jest wymagana zgoda dłużnika, co także nie może zostać pominięte w ocenie spornego zagadnienia.

Istotnie, w wyniku cesji wierzytelność jest nabywana w dotychczasowym kształcie, niemniej nie przesądza to kwestii przedawnienia, a odnosi się jedynie do wierzytelności jako takiej, a nie do możliwości skutecznego dochodzenia jej.

Przepisy dotyczące zmiany wierzyciela, kwestii będącej przedmiotem sporu w niniejszej sprawie, nie regulują. Nie ma też przepisu, który wskazywałby wprost, że nabywca wierzytelności wstępuje w sytuację prawną zbywcy, że przysługują mu wszelkie uprawnienia i dobrodziejstwa takie, jakie przysługiwałyby zbywcy. Zatem wniosku jak prezentowany w apelacji nie można wywieść z przepisów prawa materialnego regulujących instytucję przelewu wierzytelności, bo po prostu takie uregulowanie nie zostało wprowadzone – inaczej niż co się tyczy sytuacji dłużnika, gdzie przepis art. 513 § 1 k.c. wprost wskazuje, że dłużnikowi przysługują przeciwko nabywcy wierzytelności wszelkie zarzuty, które miał przeciwko zbywcy wierzytelności w chwili powzięcia wiadomości o przelewie.

Rację ma skarżący, że przedawnienie jest instytucją odnoszącą się do roszczenia, niemniej nie przesądza to, w sposób oczekiwany przez niego, kwestii czy przerwa biegu przedawnienia, która nastąpiła w wyniku wcześniejszych czynności zbywcy skutkuje także wobec nabywcy.

W wyniku zbycia wierzytelności w miejsce dotychczasowego uprawnionego wstępuje nowy podmiot. Wcześniejsza czynność zbywcy, jak w okolicznościach niniejszej sprawy przedsięwzięta bezpośrednio w celu zaspokojenia roszczenia, nie może go dotyczyć, ponieważ nie był jeszcze wówczas uprawniony z tytułu wykonawczego stanowiącego podstawę egzekucji, nie był wówczas jeszcze stroną stosunku prawnego.

Przy wykładni przepisów dotyczących przedawnienia, w tym dotyczących czynności powodujących przerwę biegu przedawnienia, nie może budzić wątpliwości, że dla wywołania skutku w postaci przerwy biegu przedawnienia, czynność musi być podejmowana przez podmiot uprawniony ze stosunku prawnego. Przerwanie biegu przedawnienia następuje jedynie w stosunku do takiego ówczesnie uprawnionego i zobowiązanego.

Odnosząc to do okoliczności niniejszej sprawy, skoro to nie obecny wierzyciel podejmował czynność zmierzającą do zaspokojenia, to złożenie ówczesnego wniosku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego nie może skutkować w stosunkach między nim a dłużnikiem. Tamto postępowanie nie zmierzało do zaspokojenia aktualnego wierzyciela, w stosunku do którego pozwany podniósł zarzut przedawnienia. Zatem brak podstaw dla oceny, że czynność podjęta w sprawie Km 1302/10 przerwała bieg terminu przedawnienia w stosunku do powoda w niniejszej sprawie – aktualnego wierzyciela.

Sąd okręgowy podziela stanowisko, że skutki wiążące się z prowadzeniem postępowania egzekucyjnego na podstawie tytułu wykonawczego odnoszą się do występujących w tym postępowaniu podmiotów i tego tytułu wykonawczego, na podstawie którego egzekucja była prowadzona. W takiej sytuacji nie ma podstaw dla twierdzenia, że skutek rozpoczęcia biegu przedawnienia na nowo po umorzeniu postępowania egzekucyjnego może odnosić się do sytuacji, w której uprawnionym do wszczęcia ponownej egzekucji jest już inny, niż wymieniony w pierwotnym tytule egzekucyjnym, wierzyciel.

Nie mogą również odnieść skutku argumenty skarżącego odwołujące się do tego, że przyjęta wykładnia prowadzi do rażącego pokrzywdzenia wierzycieli „wtórnych”. Nabycie wierzytelności wynika z dwustronnej, dobrowolnej czynności prawnej. Nabywca zawsze powinien i oczywiście ma możliwość dokonać oceny sytuacji prawnej związanej

z przedsięwziętą czynnością. W przypadku niepewnego stanu prawnego, może takiej czynności po prostu nie podejmować. Jeśli zaś decyduje taką podjąć, to winien liczyć się z ryzykiem strat finansowych w przypadku podniesienia zarzutu przedawnienia.

W tym ostatnim aspekcie, w niniejszej sprawie wskazać trzeba, że w dacie zawarcia umowy cesji, wierzytelność nie była jeszcze przedawniona; do upływu terminu przedawnienia powód mógł doprowadzić do przerwania jego biegu na swoją korzyść, występując wcześniej z pozwem o zapłatę.

W takim stanie rzeczy, w braku przesłanek dla uwzględnienia stanowiska apelującego, zaskarżenie podlega oddaleniu, o czym orzeczono na podstawie art. 385 k.p.c.

/